

Agenda

13.30 Welkom en voorstellingsrondje

14.00 Presentatie InnoFiNS

14.45 Vragenronde en dialoog

15.00 Koffie en cake

15.15 Verwachtingen en ervaringen m.b.t. het lerend netwerk

16.00 Einde

Toestemming foto's?

Een lerend netwerk...

Wat?

- Stimuleren van cross-functionele, cross-team en cross-silo samenwerking
- Informatie, ideeën en adviezen uitwisselen
- Best-practices te delen, maar ook belangrijke struikelblokken en uitdagingen

Wie?

- experts in ruimtelijke planning, waterbeheer en financieel beheer
- liefst in koppels
- groeiend...

Wanneer?

- drie keer per jaar
- (veelal) fysiek
- tot oktober 2025

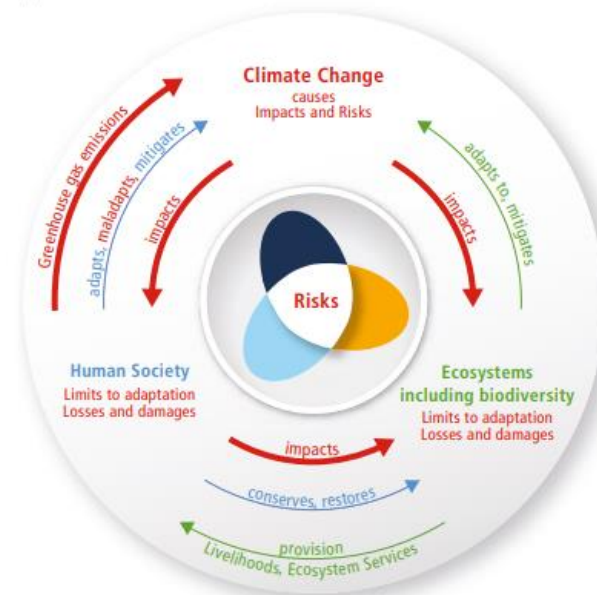
I N N F I N S

FINANCING THE URBAN TRANSITION

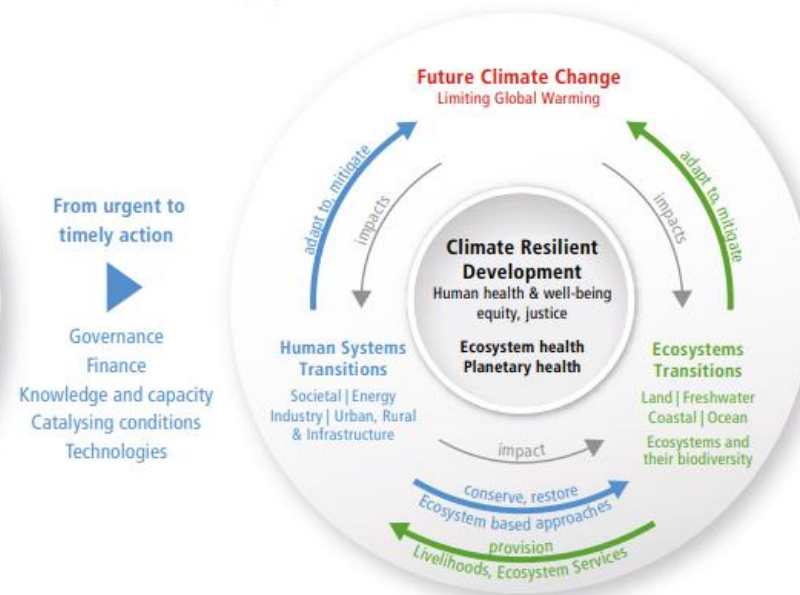
Climate change noodzaakt actie

From climate risk to climate resilient development: climate, ecosystems (including biodiversity) and human society as coupled systems

(a) Main interactions and trends

(b) Options to reduce climate risks and establish resilience

The risk propeller shows that risk emerges from the overlap of:

IPCC, 2022

Cover Time-magazine, oktober 2021

Een cruciale rol voor steden

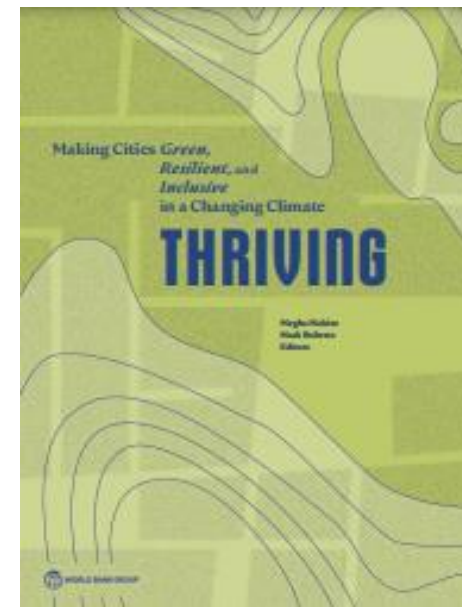
- In 2050 zal meer dan 70% van de bevolking - 6,4 miljard mensen - in steden leven (OECD, 2014)
- Stedelijke gebieden staan voor gemiddeld 71% van globale energie-gerelateerde CO2-emissie (Rosenzweig et al., 2010; Mukim et al., 2023)
- Toenemende verstedelijking heeft significante implicaties voor klimaatverandering (OECD, 2014)
- Steden zijn extreem kwetsbaar voor klimaatverandering

Een cruciale rol voor steden

- Potentieel van steden om duurzame ontwikkeling te versnellen en de levenskwaliteit voor iedereen te verbeteren
- Centra van welvaart en innovatie
- Tools en middelen (?) om klimaatuitdagingen aan te gaan
- Dringende noodzaak om geïntegreerde, groene stedenbouwkundige strategieën aan te nemen die deze onderling samenhangende uitdagingen aanpakken, inclusief investeringen in groene ruimten en duurzame infrastructuur (Mukim et al., 2023)

'Action now is possible, action now is necessary and urgent, and action now is where we should focus our efforts.' Jürgen Vögele Vice President for Sustainable Development World Bank

Nature based solutions/ Natuurgebaseerde oplossingen

'oplossingen die zijn geïnspireerd en ondersteund door de natuur, die kosteneffectief zijn, tegelijkertijd ecologische, sociale en economische voordelen bieden en helpen bij het opbouwen van veerkracht.

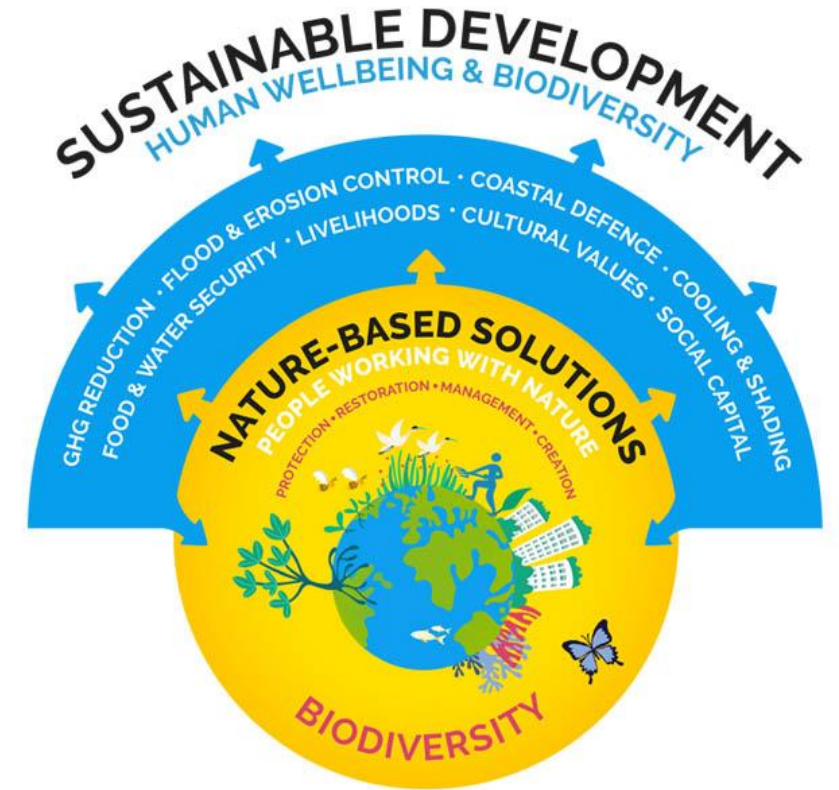
Dergelijke oplossingen brengen meer en diversere natuur en natuurlijke kenmerken en processen in steden, landschappen en zeegezichten, door middel van lokaal aangepaste, hulpbronnenefficiënte en systemische interventies' (Europese Commissie, 2016)

Dhyani et al., 2022

Nature based solutions/ Natuurgebaseerde oplossingen

- een effectieve en efficiënte manier om natuurlijke en gewijzigde ecosystemen te beschermen, duurzaam te beheren en te herstellen
- genereren meerdere publieke voordelen voor de gezondheid, de economie, de samenleving, het milieu en de biodiversiteit
- maar genereren geen directe inkomstenstromen ter ondersteuning van de hoge kosten die ze vaak met zich meebrengen (Mayor et al., 2021)

Seddon et al., 2021

Nood aan investeringen

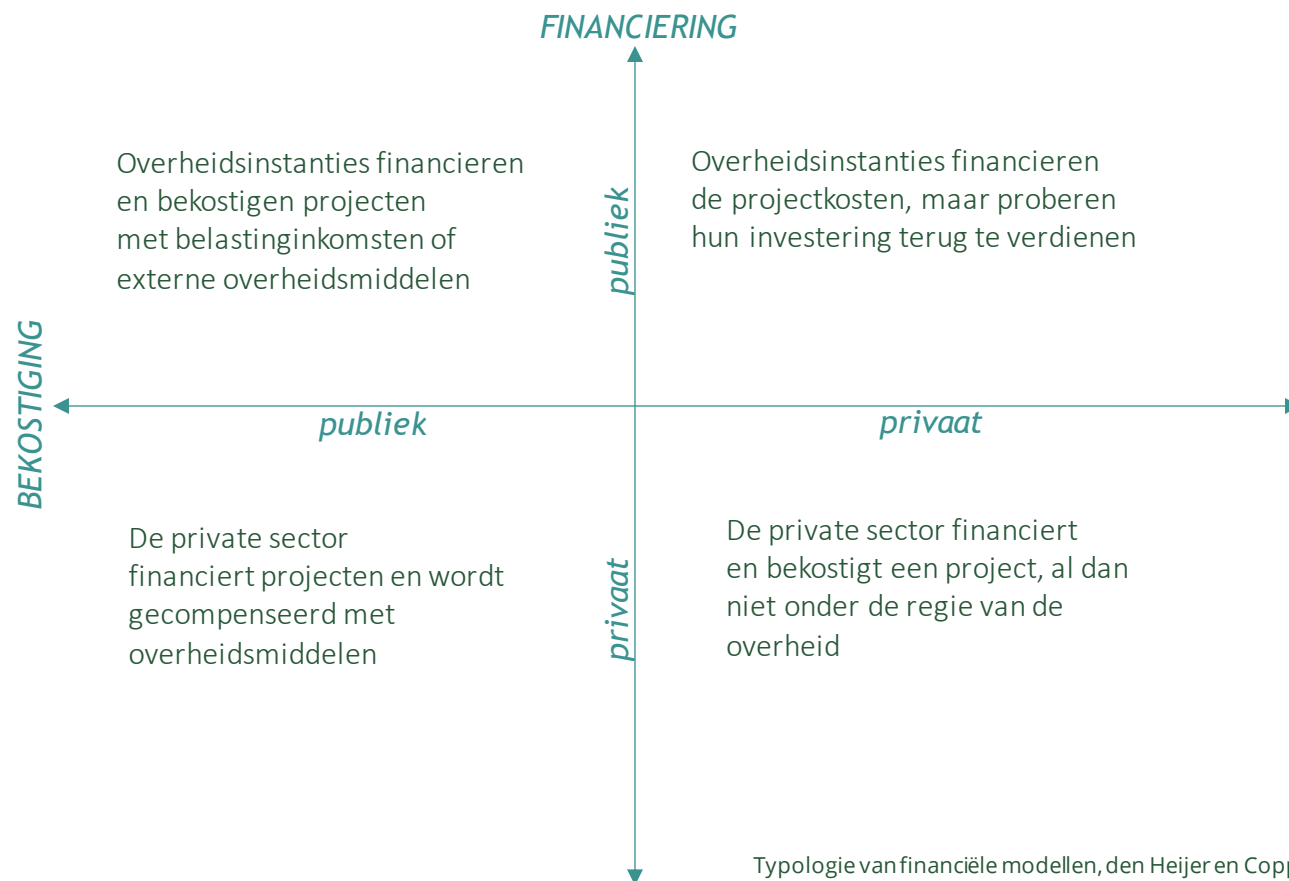
- Investeringsen in moderne, slimme en schone infrastructuur in het komende decennium zijn een cruciale factor voor duurzame economische groei. (OESO, 2017)
 - Om consistent te zijn met de Klimaatakkoorden van Parijs schat de OESO een mondiale behoefte aan investeringen in infrastructuur tot 2030 op 6,9 biljoen dollar per jaar.
- Ondanks de behoeften volgen de investeringen in de publieke sector niet.
- De investeringskloof is bijzonder groot voor groene en blauwe infrastructuur, die doorgaans afhankelijk zijn van overheidsbegrotingen.
(den Heijer en Coppens, 2023; Mell, 2018; Merk et al., 2012)
- Er is een overaanbod van particulier kapitaal op zoek naar levensvatbare investeringen
 - McKinsey schat dat meer dan 5 biljoen US\$ per jaar beschikbaar is aan infrastructuurfondsen, institutionele beleggers, banken en bedrijven
 - De Nationale Bank van België schat dat de Belgische spaarrekeningen oplopen tot €274 miljard
- De kernvraag is **hoe particulier kapitaal te mobiliseren voor NBS-infrastructuur**

Public Interest Research Centre, 2011

Op zoek naar innovatieve financieringsinstrumenten

- Financieren: verstrekken van middelen die nodig zijn om een project uit te voeren
- Bekostigen: uiteindelijke betaling van de implementatie-, exploitatie- en kapitaalkosten

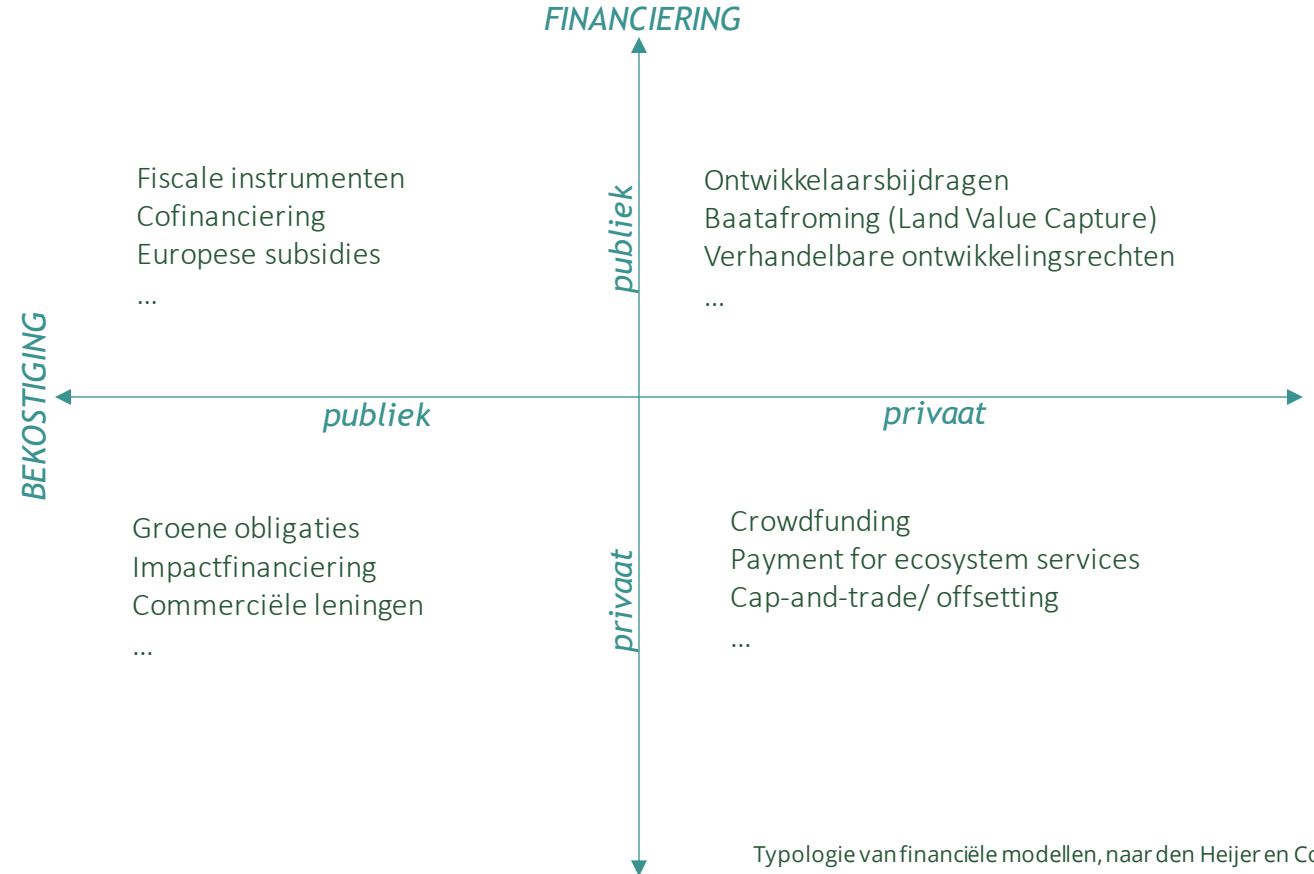

Typologie van financiële modellen, den Heijer en Coppens, 2023

Op zoek naar innovatieve financieringsinstrumenten

- Hybride vormen

- Financiële stimuli
- Design, Build, Finance, Maintain Operate
- ...

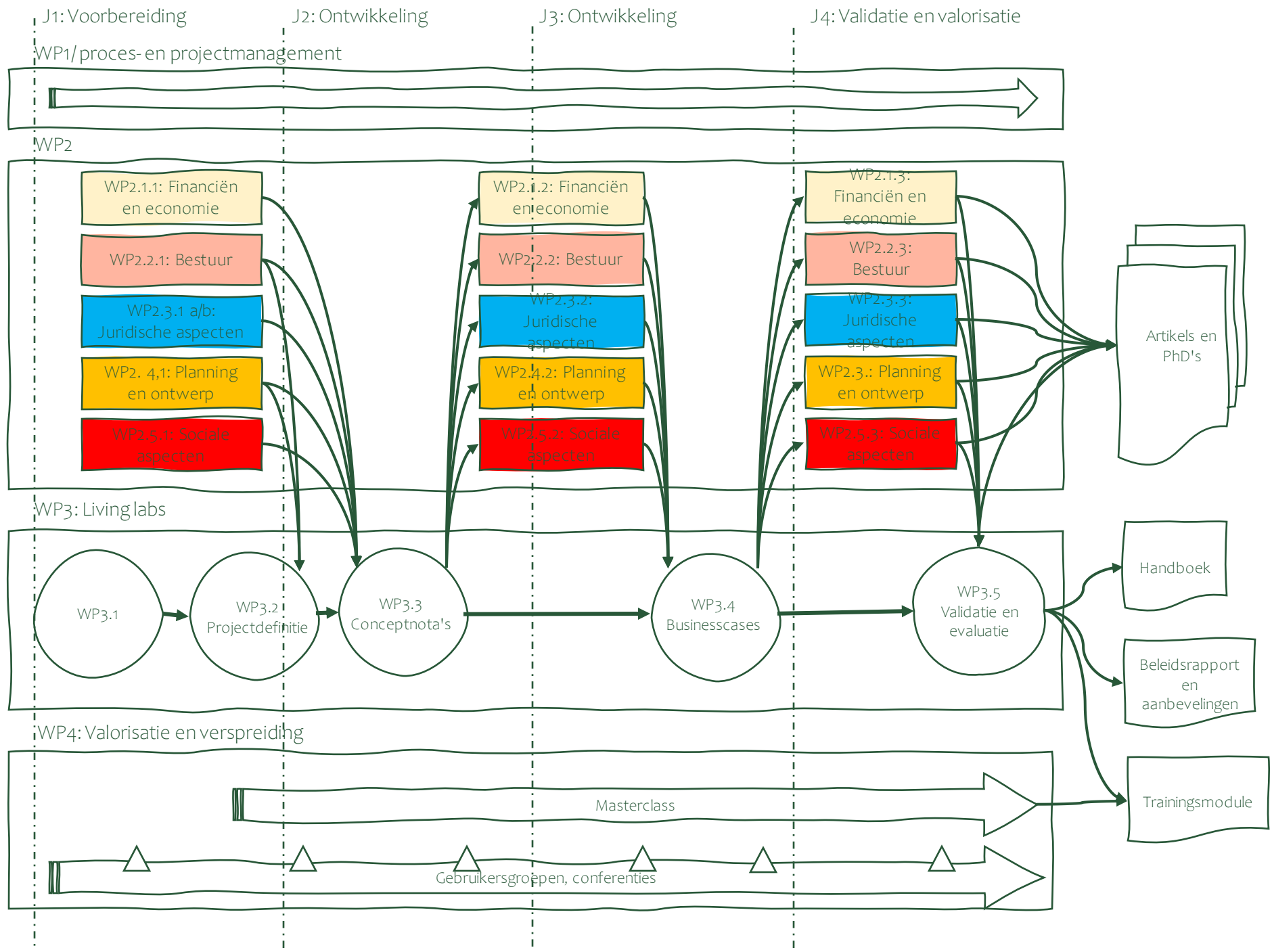

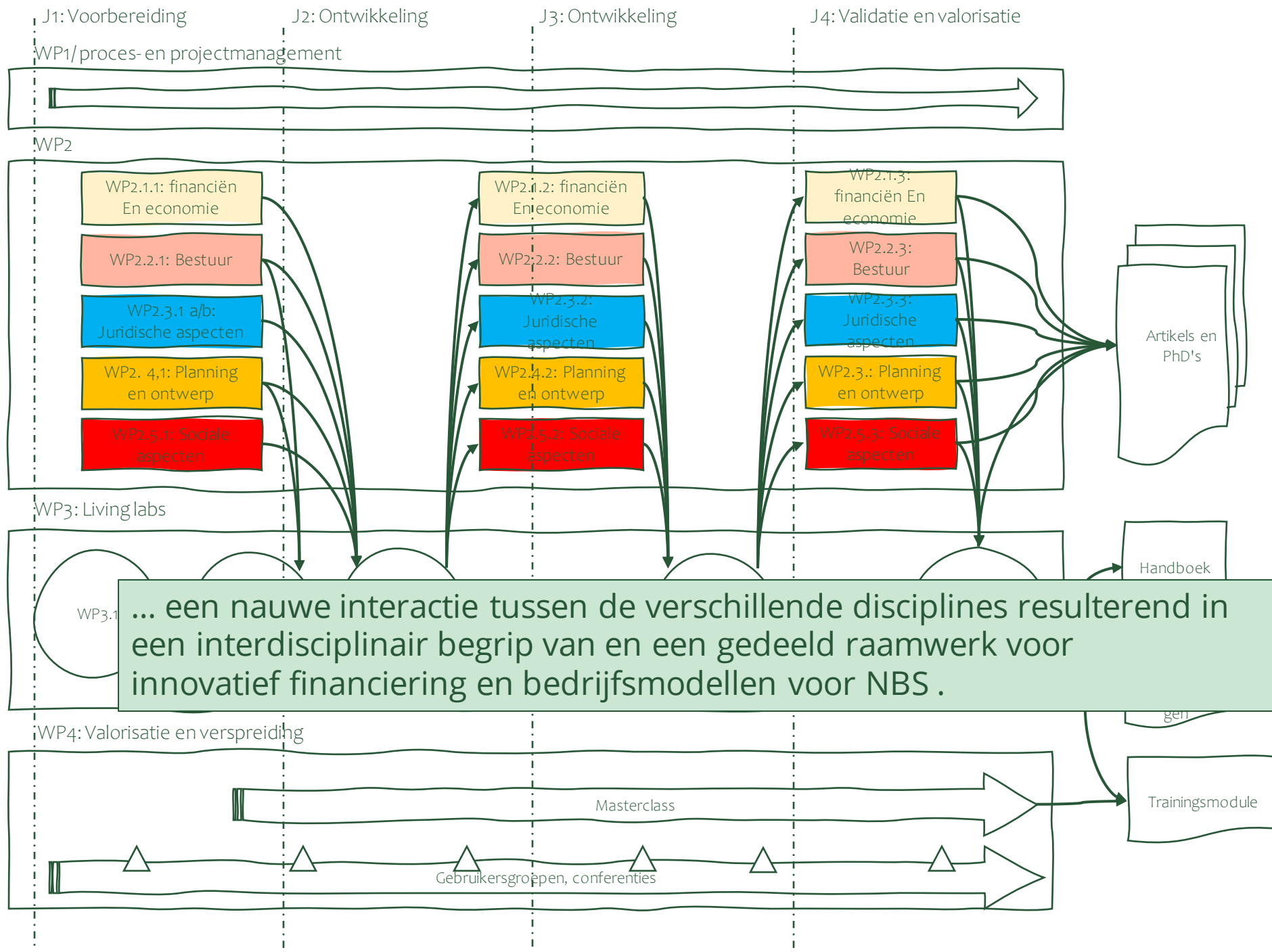
Op zoek naar innovatieve financieringsinstrumenten

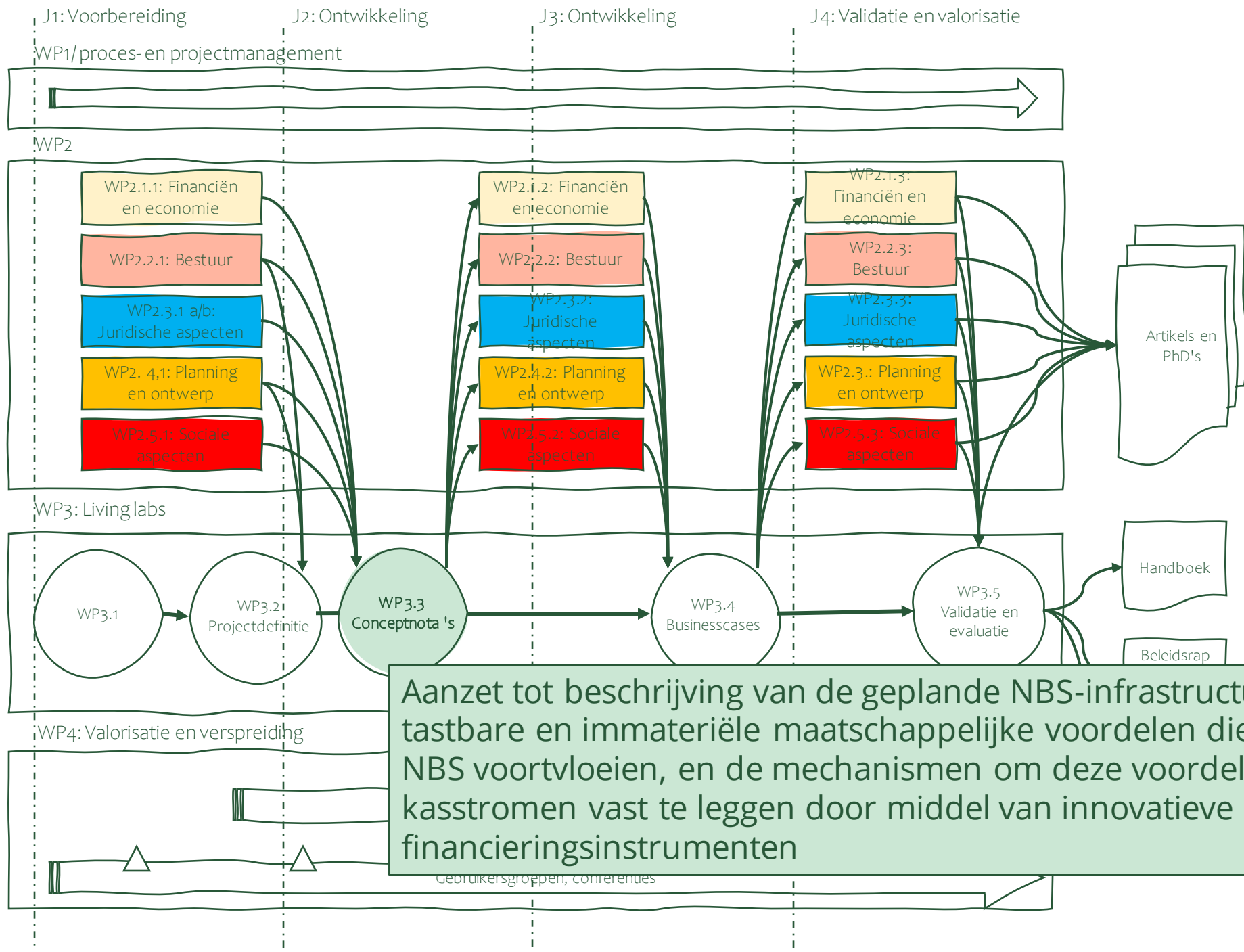
- Er liggen kansen in de particuliere investeringen van bedrijven of burgers die naar de NBS stromen (European Commission, 2015; Polzin et al., 2017; Toxopeus en Polzin, 2021)
- Er is sprake van een scherpe stijging van de grote financieringstoezeggingen voor NBS vanuit de particuliere sector. De omvang en aard van deze financiering blijven echter problematisch (Mayor et al., 2021; Seddon et al., 2021).
- Om particuliere investeringen voor de NBS te mobiliseren en zowel publieke als private fondsen te combineren, is er behoefte aan innovatieve inkomsten- en financieringsmodellen die deze kunnen activeren en zo de transitie kunnen versnellen.
- Het mainstreamen van de betrokkenheid van particulier kapitaal vereist parallelle wetenschappelijke innovaties en diep onderling verbonden doorbraken in verschillende disciplines

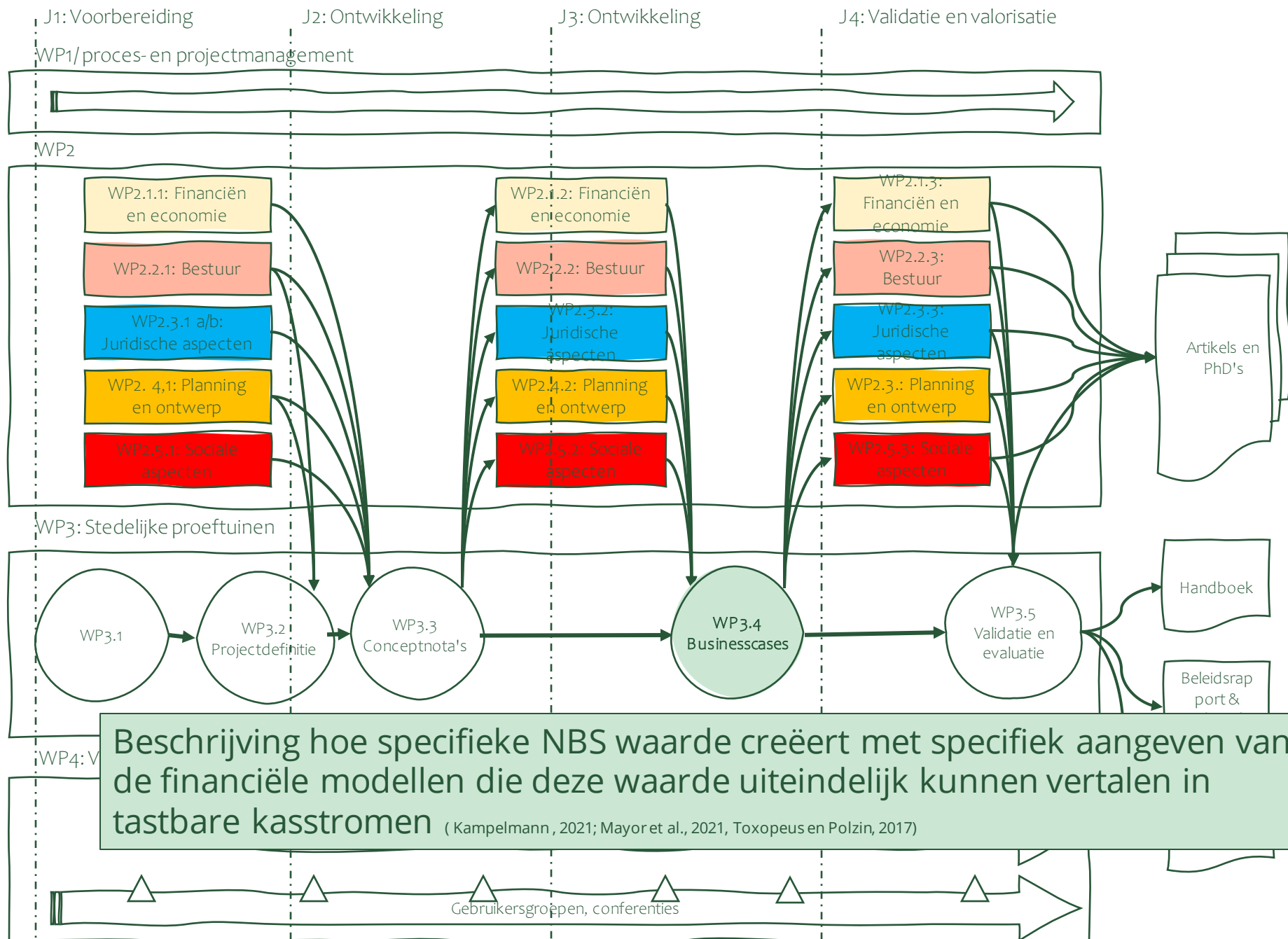
Uitgangspunten

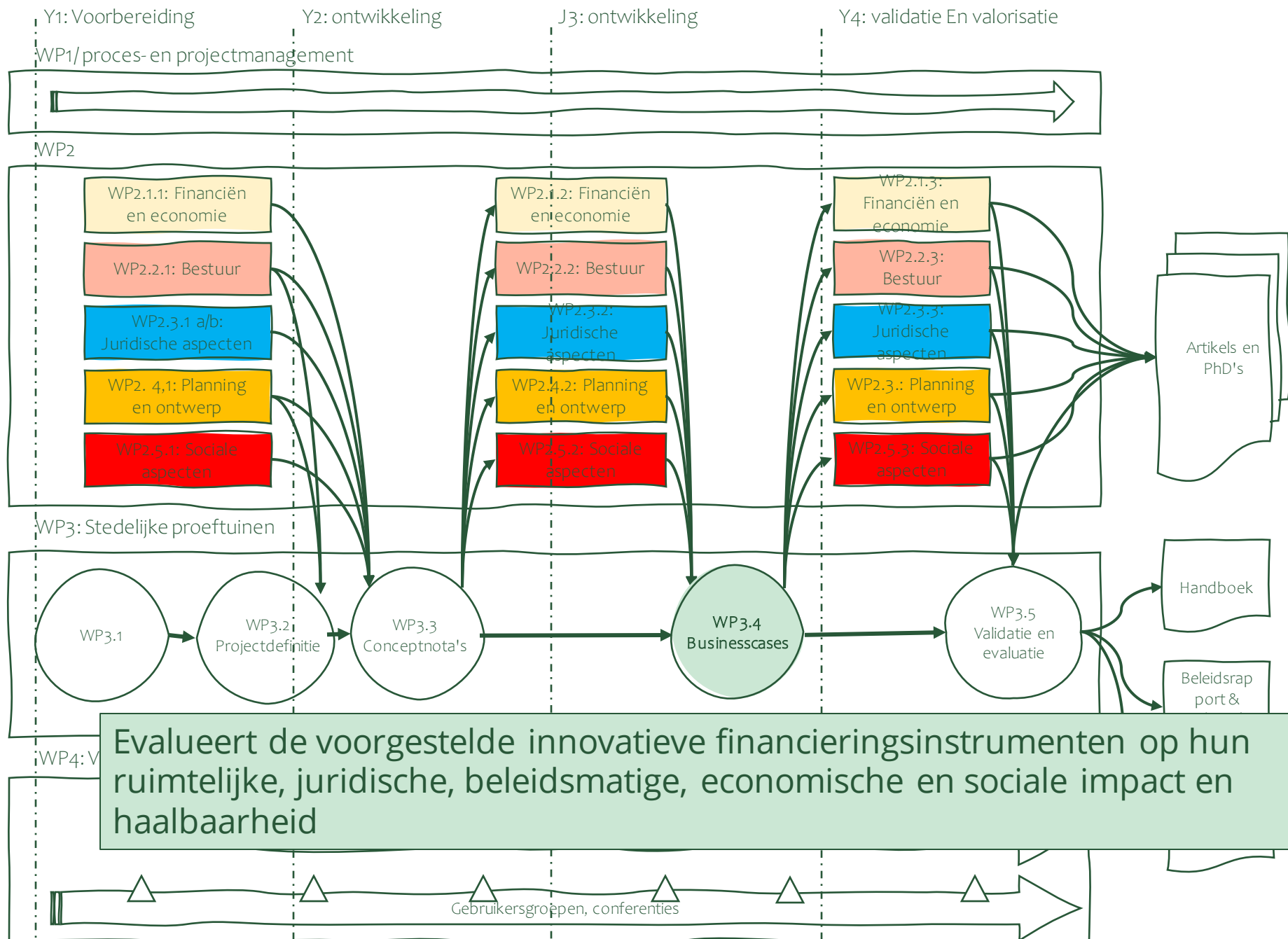
- Innovatieve financieringsinstrumenten die publieke met private financiering combineren zijn nodig om de implementatie van NBS-projecten te versnellen
- Business cases zijn essentiële instrumenten om de langetermijnfinanciering van NBS in kaart te brengen
- Urban living labs helpen bij het ontwikkelen van een transdisciplinair begrip van innovatieve financiering van NBS via een proces van co-creatie met experts, niet-academische praktijkmensen en onderzoekers

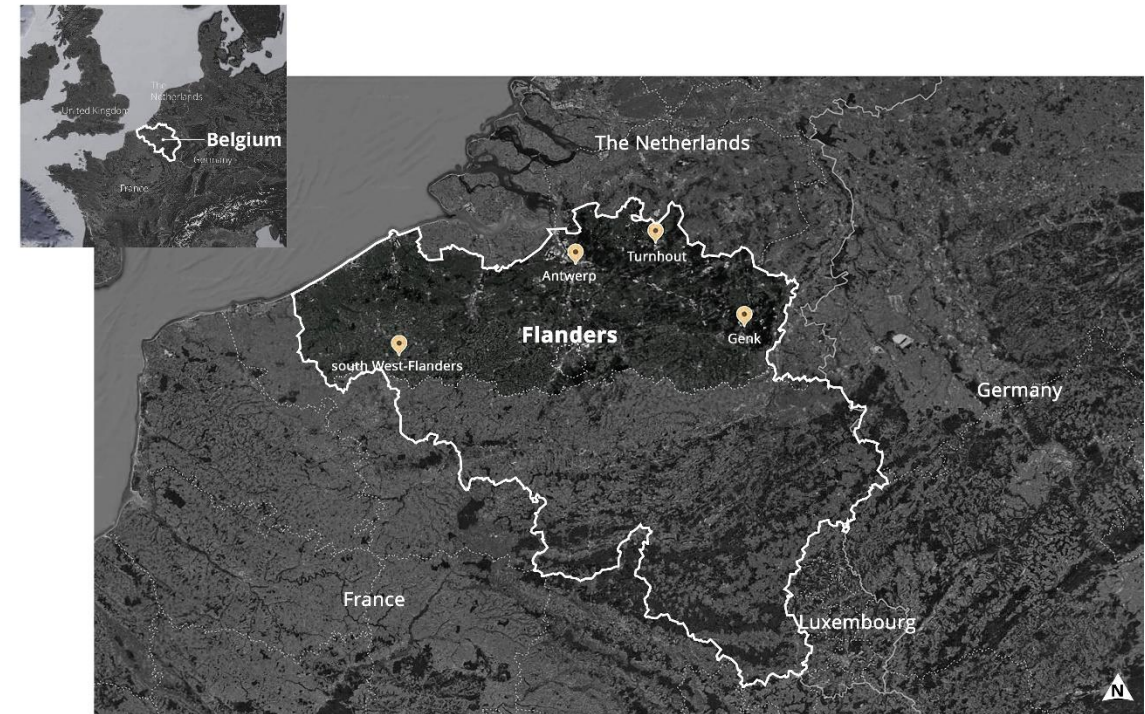

Stedelijke Living Labs

- Op de gebruiker gerichte en open innovatie-ecosysteemdiensten
- Integreren onderzoeks- en innovatieprocessen in reële omstandigheden
- Confronteert belanghebbenden met de huidige en toekomstige uitdagingen van een specifieke site
- Zet discussies op gang over het algemene begrip van het onderzoeksthema in relatie tot beleidskwesties
- Hiermee kunnen verschillende stedelijke actoren innovaties ontwerpen, testen en ervan leren

Europees netwerk van Living labs, <https://enoll.org/>; Martinez-Bello et al., 2021; Puerari et al., 2018

CONCEPTNOTA

Turnhout

CONCEPTNOTA

Antwerpen

CONCEPTNOTA

Zuid West- Vlaanderen

CONCEPTNOTA

GENK

Living Lab Turnhout

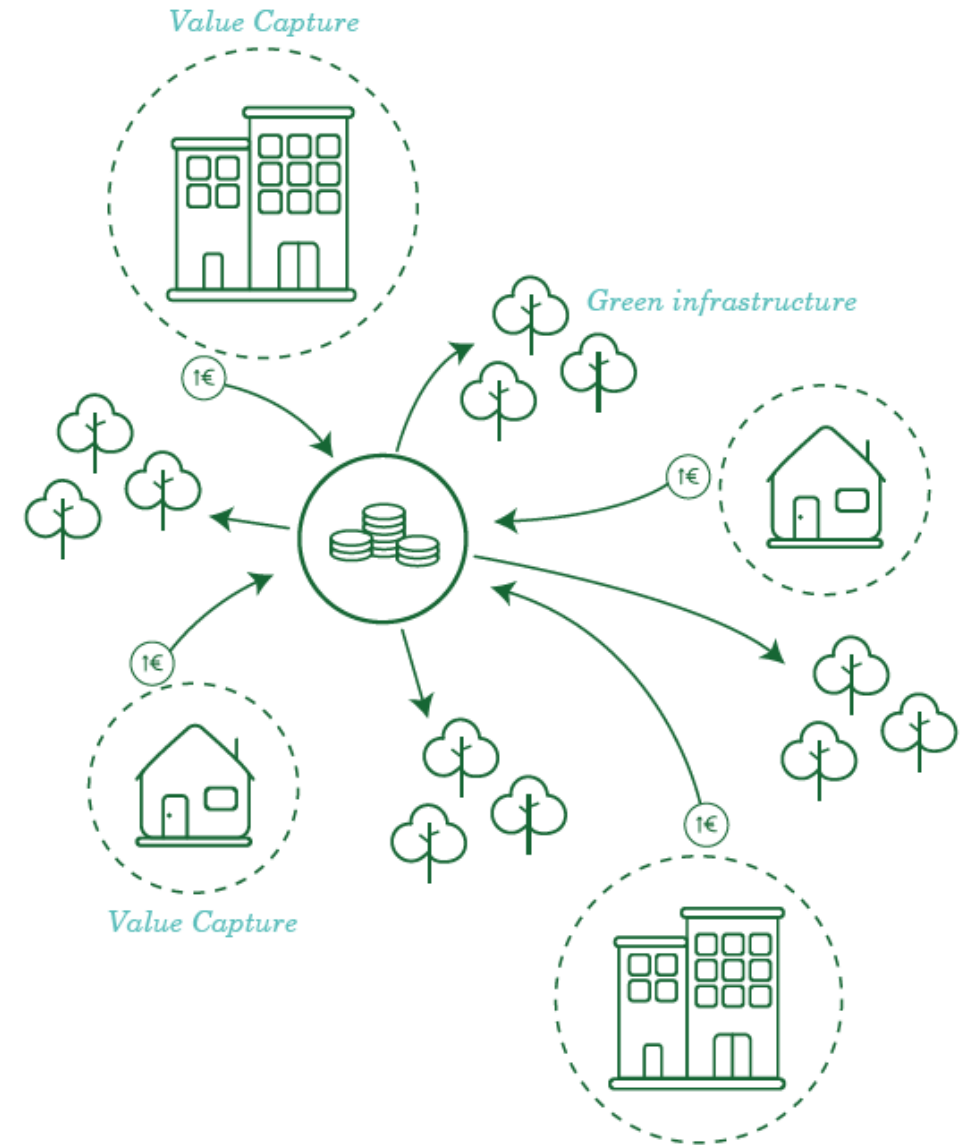
Hoe inkomsten genereren voor NBS, voor plancompensatie en voor de aankoop van gronden om de bouwshift te helpen realiseren?

NBS: versterken en beschermen van groenstructuren zoals gepland in Klimaatplan van Turnhout

Instrument: **Value capture**

- richt zich voornamelijk op het capteren van onverdiende voordelen die voortvloeien uit andere acties dan die van de grondeigenaar.
- de resulterende inkomsten kunnen bestemd worden voor specifieke doeleinden

Stad Turnhout

Living Lab Turnhout

Steden en gemeenten beschikken over ruime fiscale autonomie

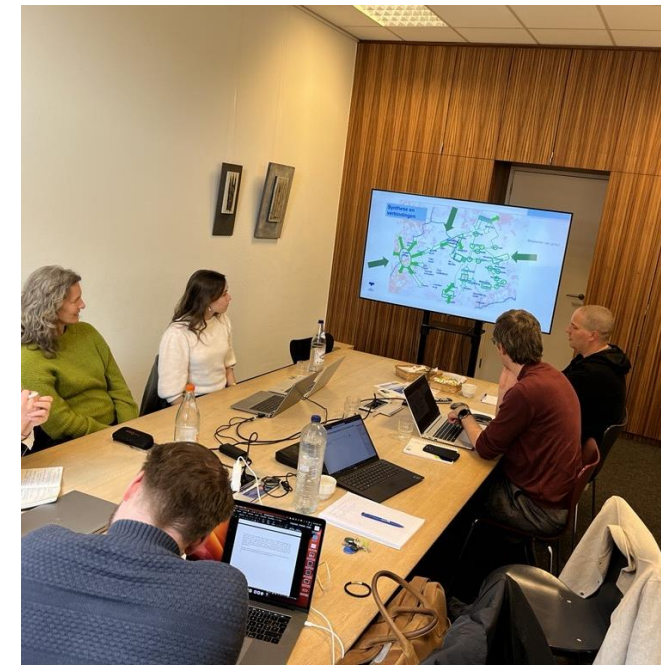
Mogelijkheden van belastingen en retributies om meerwaarde te capteren

Bv. herdenken van activeringsheffing

Bv. gemeentelijke belasting voor ruimtebeslag op percelen waar ontwikkeling grote externe kost veroorzaakt

Bv. differentiatie van gemeentelijke opcentiemen

Bv. gebiedsgericht inzetten van stedenbouwkundige lasten

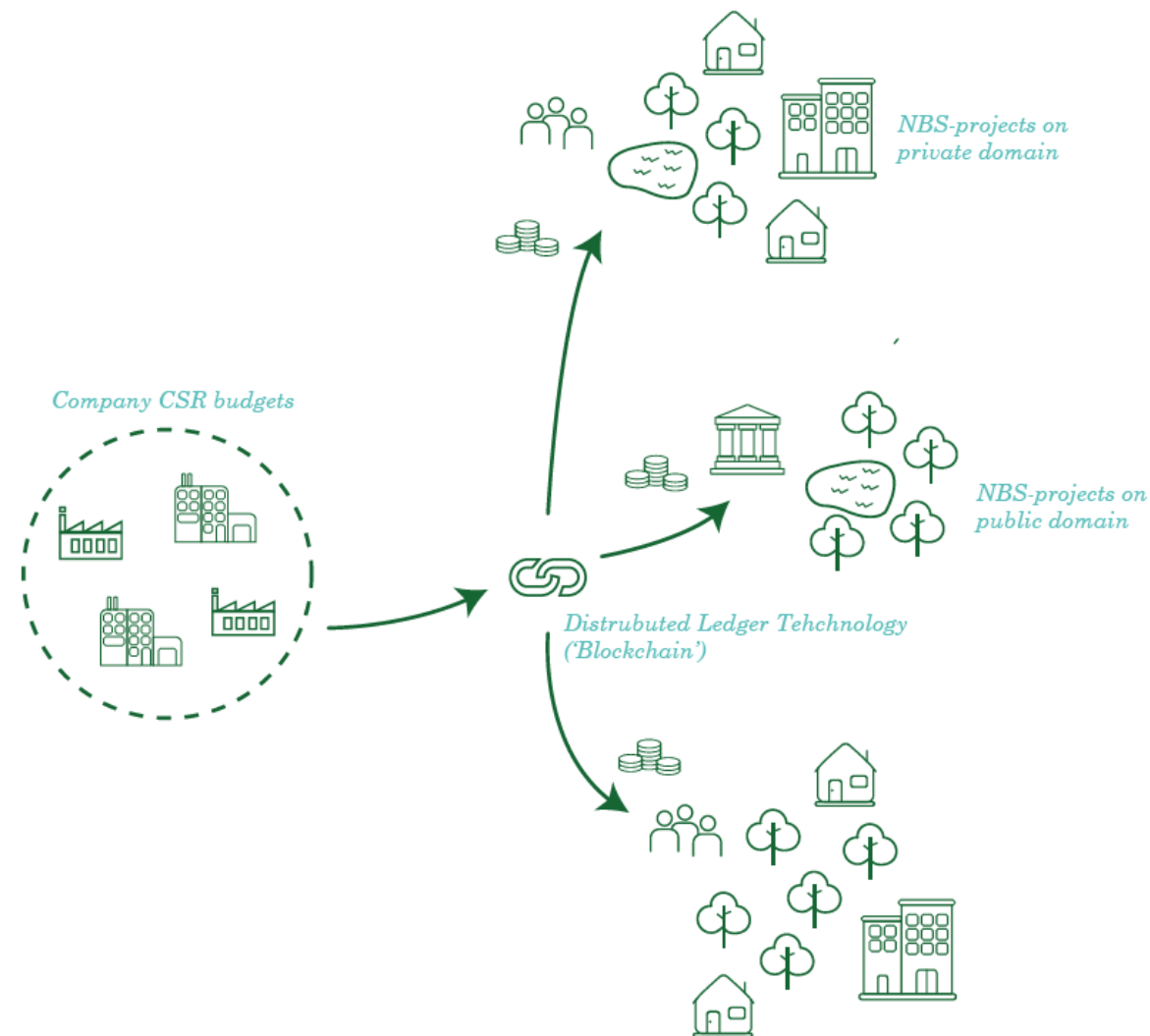
Living Lab Antwerpen

Hoe private financiering aantrekken in het licht van de schaalvergroting van bestaande en nieuwe NBS-initiatieven ?

NBS: blauwe en groene infrastructuur zoals gepland door het Antwerpse Groen-, Water- en Klimaatplan _

Instrument: **Voluntary local offsetting d.m.v. blockchainplatform**

- compensatieprojecten binnen Stad
- technologische mogelijkheden op vlak van transparantie en schaalbaarheid

Stad Antwerpen

Living Lab Antwerpen

Aanspreken van bedrijven op vlak van corporate social responsibility beleid en rapportage o.a. i.k.v. verstrenging van Europese energie- en klimaatwetgeving (bv. Corporate Sustainability Reporting Directive, Taxonomy Regulation)

Distributed Ledger-technologie (DLT) als methode om data op een transparante en gedecentraliseerde wijze bij te houden en te distribueren

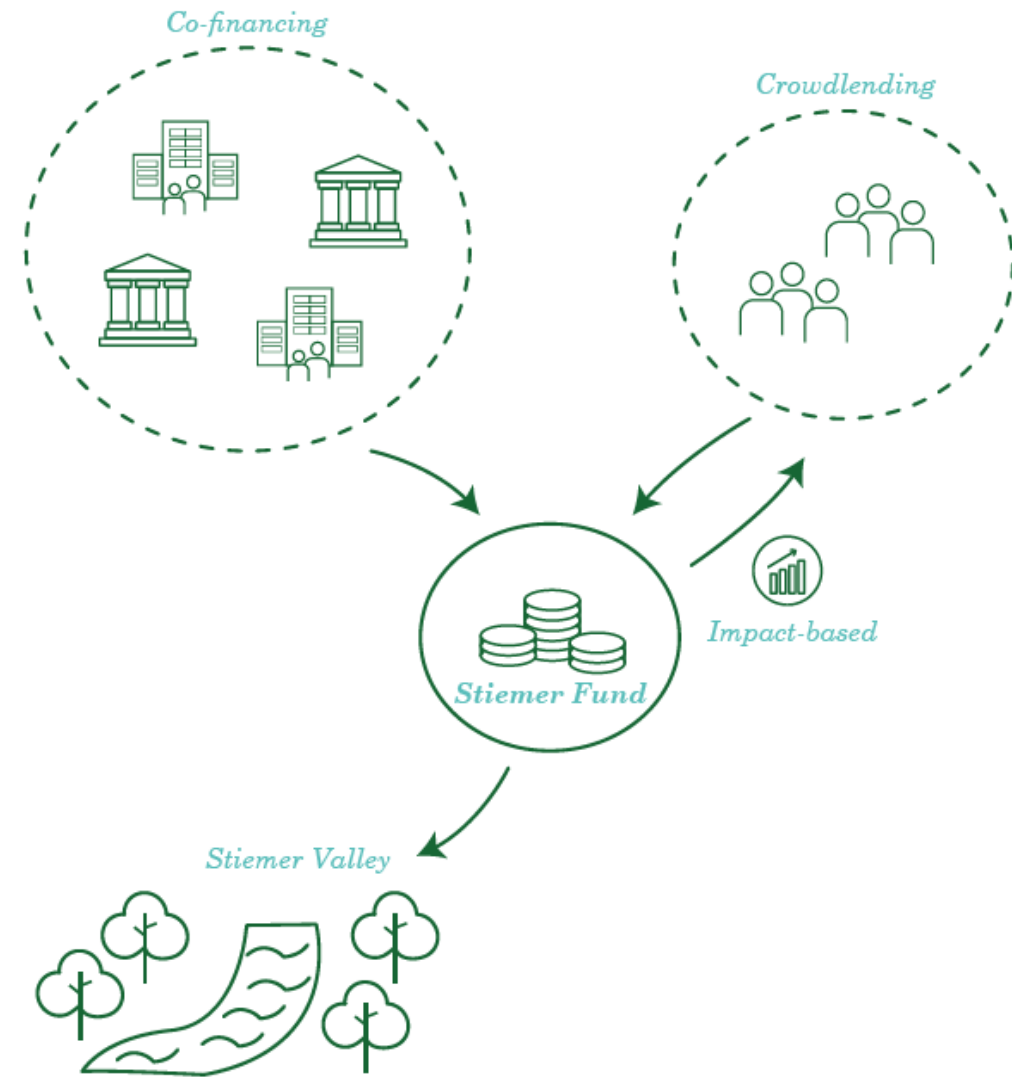
Living Lab Genk

Hoe innovatieve financiering gebruiken om op een geïntegreerde manier de uitvoering van complexe projecten te versnellen?

NBS: transformatie van de Stiemerbeekvallei gebaseerd op een geïntegreerde ruimtelijk visie in het Masterplan

Instrument: Stiemerfonds als combinatie van

- **structurele cofinanciering** door de betrokken (semi-) publieke partners
- **impact-based crowd lending** via burgers en bedrijven

Stad Genk

Living Lab Genk

diverse agenda's binnen multi-governance, multi-dimensional en multi-scalar projecten versus systemische aanpak

Structurele cofinanciering;

Gemeenschappelijke doelstellingen door betrokken overheden binnen specifiek gebied

Deelprojecten binnen een gezamenlijk programma van projecten

Impact financiering:

Gebaseerd op 'pay-for-succes' constructie: beleggers ontvangen hoger rendement wanneer een project beter presteert

Crowd lending

Veel investeerders lenen met kleine inleg geld aan de stad

Belang van community building

Living Lab zuid -West- Vlaanderen

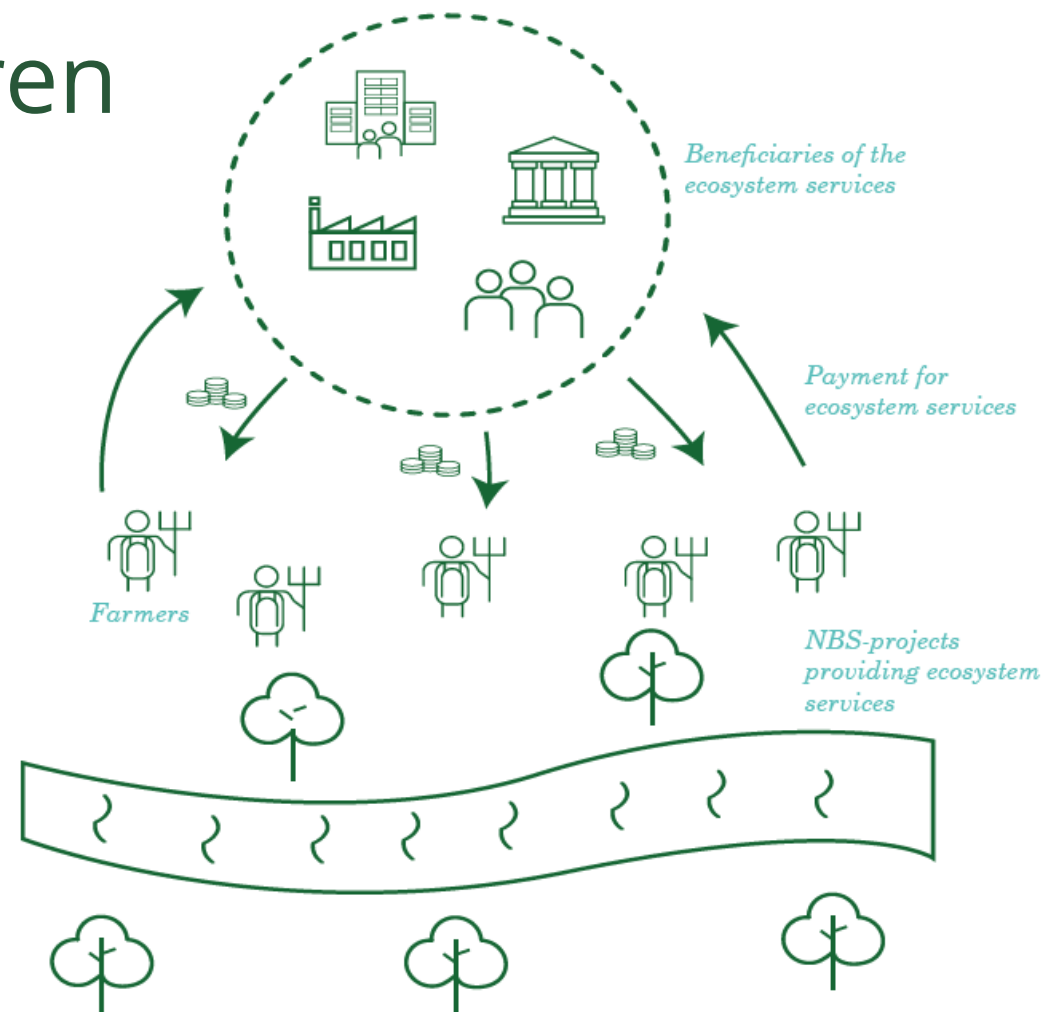
Hoe begunstigden (bedrijven, burgers, boeren, recreanten, ...) van de ecosysteemdienst 'wateropslag' koppelen aan aanbieders (vaak boeren)

NBS: gebiedsgerichte maatregelen in functie van een klimaatrobuust landschap op basis van het Open Ruimteplan Interfluvium

Instrument: **payment for ecosystem services (PES)**

- vrijwillige overeenkomst tussen aanbieders en betalers van ecosysteemdiensten
- vergelijking met beheerovereenkomsten, ecoregelingen, ...

Intercommunale Leiedal

Living Lab zuid -West- Vlaanderen

Centrale idee: diegene die de ESD beschermen of leveren, moeten vergoed worden door diegene die voordeel halen uit deze bescherming

Monitoring is essentieel

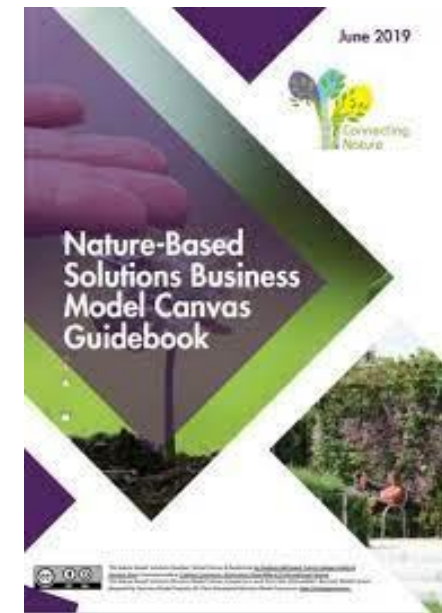
Biedingensysteem via inkoopveilingen:
geld inzamelen bij baathebbers door onafhankelijke partij
realisatie van bepaalde doelstellingen op private gronden

Co-financiering door overheid i.f.v. beheer

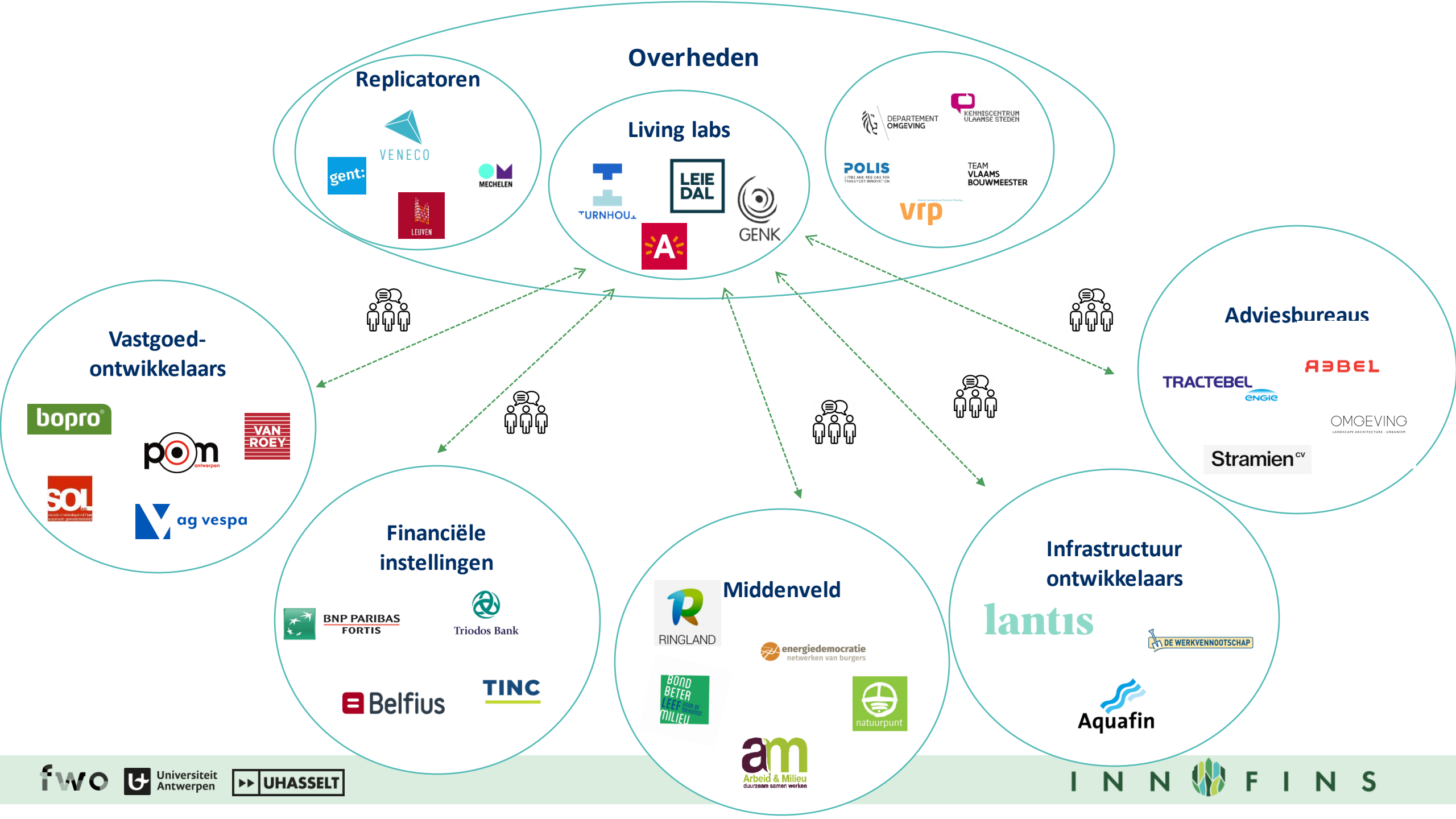
Work in progress

- business cases als essentiële instrumenten in het arsenaal aan NBS-projectpromotors, die de betrokkenheid van publieke, private en gemeenschapsbelanghebbenden vergemakkelijken bij het uitzetten van de duurzame financiering van NBS op lange termijn (Mayor et al., 2021)
- hoe sterker de business case, hoe kleiner het risico op afhankelijkheid van publieke financiering en bijbehorende financieringsvereisten (Kampelmann, 2021)
- verbreden van de waardepropositie ruimer dan economische of financiële prestaties
- verwerken van het aspect van het proces van co-creatie via het living lab in de business case
- overbruggen van silo's i.f.v. van een holistische kijk met aandacht voor relaties en afwegingen die kenmerkend zijn voor de implementatie van het specifieke NBS-project
- ...

Work in progress

- onderzoek naar specifieke deelaspecten, zoals
 - het opsporen van WTP voor ecosysteemdiensten in het geval van Zuid-West-Vlaanderen
 - het opsporen van WTP voor bedrijfsfinanciering voor private en publieke natuurinitiatieven in het geval van Antwerpen
 - vragen over de juridische mogelijkheden van belastingen voor Turnhout
 - vragen over samenwerkingsmodellen in Genk
 - ...

Een breed en gedifferentieerd bereik voor stakeholders en gebruikers

Focusgroepen –

- case- en thema-gedreven
- permanent

Gebruikersgroepen –

- stakeholders uit verscheidene netwerken
- open netwerk

Masterclass

- breed publiek
- combinatie van live en digitale sessies
- i.s.m. VRP
- start oktober 2024

Lerend netwerk

- beleidsmakers uit financiële en NBS-wereld (liefst paren)
- wederzijds leren door dialoog
- i.s.m. KVS
- start oktober 2023

Ander verspreiding

- website/ LinkedIn
- toolkit
- trainingsmodules
- beleidsrapport
- conferenties
- internationaal colloquium

I N N F I N S

(co)promotors: Tom Coppens, Wouter Van Dooren, Tine Compernelle ,
Sébastien Lizin , Steven Van Garsse , Robby Houben

onderzoekers : Ann Crabbé, Tara Op de Beeck, Joeri Vandendriessche,
Caroline Van Esbroeck , Luc Van Limpt

onderzoeksleider : Sylvie Van Damme

www.innofins.be

innofins@uantwerpen.be

<https://www.linkedin.com/company/innofins/>

Agenda

13.30 Welkom en voorstellingsrondje

14.00 Presentatie InnoFiNS

14.45 Vragenronde en dialoog

15.00 Koffie en cake

15.15 Verwachtingen en ervaringen m.b.t. het lerend netwerk

16.00 Einde

